

Short Communication

Open Access

The Status of Education Development Office in Improving the Quality of Medical Sciences Education: a Qualitative Study

Akram Sadeghian¹ , Maryam Avizhgan^{1,*}

1. Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Received: 2024/02/27

Accepted: 2024/05/27

Keywords:

Education Development Office
Education Quality Improvement
Medical Education

***Corresponding author:**

Maryam Avizhgan, Medical
Education Research Center,
Isfahan University of Medical
Sciences, Isfahan, Iran
maryamavizhgan@gmail.com

ABSTRACT

Introduction: The Educational Development Office (EDO) is considered the executive arm of educational development centers in colleges and hospitals. This study aimed to explain the status of EDO in Improving the Quality of Medical Sciences Education.

Methods: This study was conducted with a qualitative approach at Isfahan University of Medical Sciences in 2022. The required data were collected through semi-structured individual interviews. Sampling was done in a targeted manner with the officials of EDOs at colleges and teaching hospitals, and the interviews continued until saturation was reached. The data were analyzed using conventional content analysis or an inductive approach.

Results: After classifying and integrating the results, 445 codes, 9 subcategories, and 3 main categories were obtained. The main categories were "EDO as a Source of Motivation and Dynamism," "The Lost and Strange Aspirations of EDO," and "The Path of Radiance and Sustainability of EDO." The subcategories included ideation and design, driving force of implementation, monitoring and evaluation, independence and credit, expertise, motivation, skinning, supporting umbrella, and foundation of relationships.

Conclusion: Education development offices work with the aim of presenting ideas, plans, and programs and creating the groundwork to guarantee and improve the quality of education. There are deficiencies and obstacles that, if addressed, could enable these offices to become centers for generating ideas and innovations in medical education.

How to Cite This Article: Sadeghian A, Avizhgan M. The Status of Education Development Office in Improving the Quality of Medical Sciences Education: a Qualitative Study. *Res Med Edu.* 2024;16 (3):47-50.

 10.32592/rmegums.16.3.47

Copyright © 2024 Research In Medical Education, and Guilan University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.
License (<https://creativecommons.org/mission/by-nc/4.0/>)

جایگاه دفتر توسعه آموزش در ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی: یک مطالعه کیفی

اکرم صادقیان^۱، مریم آویژگان^{۱*}

۱. مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله کوتاه

تاریخچه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۰۷

کلیدواژه‌ها:

دفتر توسعه آموزش

ارتقای کیفیت آموزش

مرکز توسعه آموزش

*نویسنده مسئول:

مریم آویژگان، مرکز تحقیقات

آموزش پزشکی، دانشگاه

علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

maryamavizhgan@gmail.com

چکیده

مقدمه: دفتر توسعه آموزش (Educational Development Office - EDO) به عنوان بازوی اجرایی مراکز مطالعات و توسعه آموزش در دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها محسوب می‌شود. این مطالعه به تبیین جایگاه دفتر توسعه آموزش در ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی می‌پردازد.

روش‌ها: مطالعه حاضر با رویکرد کیفی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۴۰۱ انجام شده است. روش جمع‌آوری داده‌ها در قالب مصاحبه‌های فردی نیمه‌ساختارمند انجام شد. نمونه‌گیری به صورت هدفمند با مسئولان دفاتر توسعه آموزش دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی بود و مصاحبه تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه یافت. داده‌ها با روش تحلیل محتوای مرسوم و با رویکرد استقرایی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: بعداز طبقه‌بندی و یکپارچه‌سازی نتایج، ۴۴۵ کد، ۹ زیرمقاله و ۳ مقوله اصلی به دست آمد. «EDO، سرچشمه انگیزش و پویایی»، «آرمان‌های گم‌گشته و غریب EDO» و «مسیر درخشش و مانایی EDO» به عنوان مقوله‌های اصلی و زیرمقاله‌ها شامل ایده‌پردازی و طراحی، نیروی محرکه اجرا، پایش و ارزشیابی، استقلال و اعتبار، تخصص، انگیزه، پوست‌اندازی، چتر حمایتی و بسترسازی روابط به دست آمد. **نتیجه‌گیری:** دفاتر توسعه آموزش با ماهیت ارائه ایده، طرح و برنامه و به منظور زمینه‌سازی جهت تضمین و ارتقای کیفیت آموزش فعالیت می‌کنند و کمبودها و موانعی وجود دارد که با برطرف کردن آن‌ها می‌توانند به کانون تولید ایده و نوآوری در آموزش علوم پزشکی تبدیل شوند.

مقدمه

برای اولین بار تفکر بهبود آموزش پزشکی در سال ۱۹۵۵ و اولین مرکز مطالعات و توسعه آموزش (Education Development Center-EDC) در سال ۱۹۵۹ در دانشگاه ایلی‌نوی شیکاگو در آمریکا ایجاد شد. در ایران این مرکز بعد از تأسیس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۶۴، در اواخر سال ۱۳۶۸ در معاونت آموزشی وزارت بهداشت تأسیس گردید (۱). سپس، طرح شکل‌گیری دفتر توسعه آموزش (EDO) تحت نظارت رؤسای دانشکده‌ها به منظور تسری فعالیت‌های آموزشی در کل دانشگاه و ایجاد محیطی پویاتر و افزایش کیفیت آموزش مطرح شد و از آن پس EDO به عنوان بازوان اجرایی مراکز توسعه آموزش و با هدف اشاعه فعالیت‌های آموزشی در تمامی ارکان آموزش دانشگاه‌ها در دانشکده‌ها و مراکز آموزشی درمانی که بیش از ۵۰ نفر عضو هیئت علمی داشتند، تأسیس گردید (۱). جولین بکتون (Bekton) معتقد است دفاتر توسعه آموزش، مراکز کوچکی برای ارتقای فرایند یاددهی - یادگیری در کل دانشگاه هستند و

مسئولیت بهبود کیفیت یاددهی - یادگیری را برعهده دارند (۲). براساس تجربه ۲۰ ساله محققان این مطالعه در راه‌اندازی و فعالیت در اولین EDO و دست‌وپنجه نرم کردن با مشکلات این دفتر، همچنین کمبود پژوهش‌هایی که به‌طور مستقیم و عمیق به چالش‌ها و فرصت‌های عملکرد این دفاتر پرداخته باشد و با توجه به اینکه بررسی نظرات و تجارب مسئولان این دفاتر یکی از عوامل و عناصر ضروری بهبود و ارتقای کیفیت فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزشی است، مطالعه حاضر با هدف تبیین جایگاه دفتر توسعه آموزش در ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی از دیدگاه مسئولان دفاتر توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شده است.

روش‌ها

این مطالعه با رویکرد کیفی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۴۰۱ اجرا شد. مشارکت‌کنندگان، مسئولان دفتر توسعه

آموزش دانشکده‌ها و مراکز آموزشی درمانی بودند. نمونه‌گیری به روش هدفمند از نوع مطلوب تا اشیاع اطلاعات و عدم ظهور داده‌های جدید ادامه یافت. در مجموع، ۱۴ مصاحبه انجام گرفت. جهت رعایت اصول اخلاقی، جمع‌آوری اطلاعات با هماهنگی قبلی در مکانی آرام و مناسب و بعد از کسب رضایت آگاهانه و تکمیل فرم مربوط و اجازه ضبط صدا به روش مصاحبه‌های فردی نیمه‌ساختارمند با سؤال‌های مناسب با متوسط زمان ۶۰ دقیقه انجام شد.

به مشارکت‌کنندگان اطمینان داده شد که نام و مشخصات آن‌ها محرمانه باقی خواهد ماند و اطلاعات ضبط‌شده آنان پس از پایان مصاحبه حذف شدند. شرکت‌کنندگان هر موقع که می‌خواستند، می‌توانستند از مطالعه خارج شوند. برای تجزیه و تحلیل محتوا،

از روش تحلیل محتوای مرسوم با رویکرد استقرایی استفاده شد که مراحل آن عبارت‌اند از گردآوری داده‌ها (شامل ضبط مطالب)، تقلیل داده‌ها، استنباط و تحلیل. برای اطمینان از صحت داده‌ها از معیارهای اعتبار، قابلیت اعتماد، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری که توسط لینکن و گوبا (Lincoln & Guba) مطرح شده است، استفاده شد (۳).

یافته‌ها

در مجموع، ۱۴ نفر جهت انجام مصاحبه مشارکت کردند. مشارکت‌کنندگان شامل مدیران دفتر توسعه دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بودند. بعد از طبقه‌بندی و یکپارچه‌سازی نتایج، ۴۴۵ کد ۹ زیرمقوله و ۳ مقوله اصلی به دست آمد (جدول ۱).

جدول ۱. مقوله‌ها، زیرمقوله‌ها و نمونه کدهای استخراج‌شده از مصاحبه با مسئولان دفتر توسعه آموزش

ردیف	مقوله	زیرمقوله	کد
۱	EDO سرچشمه انگیزش و پویایی	۱- ایده‌پردازی و طراحی	بازوی معاونت آموزشی در جهت ارتقای کیفیت آموزش، موتور محرک آموزشی، هدایت صحیح آموزش، اتاق فکر دانشکده، نهاده‌سازی استانداردها، استاندارد شدن آموزش با کمک سنج‌های اعتباربخشی، انجام نیازسنجی‌های آموزشی
		۲- نیروی محرکه اجرا	توانمندسازی، افزایش تعهد جهت ارائه خدمات سلامت، پل ارتباطی دانشکده و مرکز توسعه آموزش پزشکی، فراهم‌سازی رشد دانشجویان و اساتید
		۳- پایش و ارزشیابی	لزوم وجود سیستم ارزشیابی و نظارت برای تقویت بنیه آموزش، EDO ایجادکننده نظم در سیستم، کنترل عملکرد آموزشی اساتید، دریافت بازخورد آموزشی از اساتید و دانشجویان
۲	آرمان‌های گم‌گشته و غریب EDO	۴- استقلال و اعتبار	نبود چارت سازمانی (بزرگ‌ترین مشکل)، عدم مشخص بودن روابط سازمانی EDO، ارائه دستورالعمل‌ها و انتخاب افراد به‌صورت سلیقه‌ای (به دلیل نبود چارت)، عدم پاسخ‌گویی معاون مالی (به دلیل نداشتن چارت)، ضرورت اعطای استقلال به EDO بیمارستان، انجام برخی کارها برای شناساندن دفتر توسعه، افزایش فعالیت‌های مؤثر جهت بالارفتن جایگاه دفتر توسعه، لزوم داشتن برنامه‌های خلاقانه در دانشکده برای یافتن جایگاه واقعی، حاشیه‌ای بودن مسئول نیاز به وجود یک رابط آموزشی مشخص برای هر دانشکده، خودتوانمندسازی EDO، لزوم وجود کارشناس فعال در EDO جهت تسهیل فعالیت‌ها، عدم وجود مسئول دفتر و مشخص برای EDO، به کارگیری افراد توانمند در EDO عدم اختصاص شرایط خاص به اعضای هیئت علمی دفتر توسعه، عدم اختصاص حقوق و مزایا، خارج شدن افراد با تجربه از EDO به دلیل فوق برنامه بودن فعالیت دفتر توسعه، انگیزه تنها عامل کار در EDO، لزوم ایجاد حس مالکیت EDO در اساتید هیئت علمی
		۵- تخصص	لزوم حضور افراد جوان و پُرانرژی، ضرورت وجود شرح وظایف برای اعضا، پیشگیری از موازی‌کاری، الزام مرکز توسعه جهت دریافت برنامه از EDO، سهمیم کردن افراد در برنامه‌ها، توجه به نیاز ذی‌نفعان در طراحی برنامه‌ها
		۶- انگیزه	لزوم انتخاب مدیر EDO ها توسط مسئول EDC، برگزاری جلسات بیشتر با EDO ها از طرف EDC، تحکیم جایگاه EDO ها از جانب EDC جهت اجرای فعالیت‌ها، تعیین خط‌مشی‌های EDO ها توسط EDC، لزوم دوطرفه بودن ارتباط EDO ها و مرکز توسعه در ایده‌ها، لزوم حمایت EDC از EDO ها به عنوان ابزار قدرتی
۳	مسیر درخشش و مانایی	۷- پوستاندازی	لزوم وجود تعامل بین EDO و EDC، ضرورت وجود برنامه‌های دوسویه، ارتقای آگاهی EDO از فعالیت‌ها و برنامه‌های EDC، تقویت روابط آموزشی EDO بیمارستان با EDC
		۸- چتر حمایتی	لزوم بسترسازی روابط

بحث و نتیجه‌گیری

از نظر مشارکت‌کنندگان، EDO ها در خط مقدم صحنه ارتقای آموزش در دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها قرار دارند. بنابراین با مطالعاتی که EDC را مغز متفکر دانشگاه (۴)، مرکزی کوچک

برای بهبود یاددهی- یادگیری (۶، ۵)، اتاق فکر (۷)، قلب تپنده و بازوی اصلی دانشگاه‌ها در کیفیت آموزش می‌دانند، همخوانی دارند. همچنین، EDC برای انجام بهتر امور خود و اشاعه فعالیت‌های آموزشی از همکاری EDO بهره‌مند است (۸).

بنابراین نیاز است که نقش حاکمیتی، رهبری آموزشی و حمایت‌طلبی بین همه دستگاه‌ها و مراکز تصمیم‌گیری به‌درستی ایفا و مدیریت دانش قوی جهت گفتمان‌سازی در این زمینه در سطح کلان و دانشگاهی ایجاد شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مطالعه توسط کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با کد اخلاق IR.ARI.MUI.REC.1401.131 تصویب شد.

حمایت مالی

توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی و طراحی مطالعه، جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها و تهیه پیش‌نویس دست‌نوشته: اکرم صادقیان؛ بازبینی نقادانه دست‌نوشته، تحلیل داده‌ها، جذب منابع مالی، حمایت و نظارت بر مطالعه: مریم آویژگان

تعارض منافع

نویسندگان هیچگونه تعارض منافع ندارند.

قدردانی

محققان بر خود لازم می‌دانند از تمامی مسؤولین EDO مستقر در دانشکده‌ها و بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی که همکاری نمودند، قدردانی نماید.

از نظر مشارکت‌کنندگان، کار این دفاتر فقط به طراحی ایده ختم نشده، بلکه زمینه تحقق و تسری این ایده‌ها را با داشتن نقش رابط بین EDC، دانشکده، بیمارستان و گروه‌های آموزشی فراهم می‌کند و تسهیل‌کننده و زمینه‌ساز رشد دانشجویان و اساتید است که با مطالعه جلیلی و همکاران همخوانی دارد (۸).

از جمله مهم‌ترین نقص‌ها یا چالش‌های موجود می‌توان به فقدان یا کمبود استقلال این دفاتر، اعتبار، مقبولیت و منزلت آن‌ها، نبود چارت سازمانی و حق الزحمه برای اعضا و بی‌انگیزگی آن‌ها اشاره کرد که در سطح دانشکده‌های مختلف و بسته به جایگاه مسئولان این دفتر یا دیدگاه هیئت‌رئیس دانشکده‌ها متفاوت است.

از راهکارهای به‌دست‌آمده برای درخشش و مانایی EDO ها، خارج شدن از قالب‌های موجود و به تعبیری پوست‌اندازی و حرکت به سمت ایجاد زیرساخت‌های جدید، انتخاب مسئول مناسب برای این دفتر، تدوین خط مشی‌ها و برنامه‌های مصوب ذکر شد.

دفاتر توسعه آموزش دانشگاه‌های علوم پزشکی با ماهیت ارائه ایده، طرح و برنامه‌ها و به‌منظور زمینه‌سازی جهت تضمین و ارتقای کیفیت آموزش فعالیت می‌کنند. از طریق مدیریت دانش و ارتباطات بر بهبود مؤلفه‌های سیاست‌گذاری، نظارت و ارزیابی و همچنین عوامل زمینه‌ساز برای اجرا مانند توانمندسازی نیروی انسانی، بهبود ساختارها و فرایندهای کاری تأکید می‌نمایند.

References

- 1- Momtazmanesh N, Shoghi Shafagh Aria F. Educational development centers (EDCs) in universities of medical sciences: Treatment and medical education, roles, position and achievements. *Teb Va Tazkieh* 2010; 18 (76): 59-64. [Persian]
- 2- Bekton J. Modeling university educational development unit [dissertation]. Center for Educational Research and Development University of Lincoln. 2010.
- 3- Lincoln YS, Guba EG. *Naturalistic Inquiry*. SAGE 1985: 289- 331. [DOI: 10.1016/0147-1767(85)90062-8]
- 4- Gosking D. reported for the heads of educational development group (HEDG). 2019
- 5- Jalili Z, Nouhi E, Malekzadeh A. Activities of Medical Educational Development Center from the views of the faculty members of Kerman Medical Sciences University. *Strides in Development of Medical Education* 2004;1(1):1-9. [Persian]
- 6- Haghdost AA, Emami M, Dehnavieh R, Momtazmanesh N, Shoghi Shafagh Aria F, Mehrolhassani MH. Evaluation of education development centers for medical sciences: Challenges and strategies. *Strides in Development of Medical Education* 2015;11(4):407-19. [Persian]
- 7- Ahamadi S, Khajeh Joshaghani M, Mohammadimehr M. Explaining the Expectations and Views of the Faculty Members in Relation to the Educational Development Centers. *Research in Medical Education* 2019; 11(3):39- 48. [Persian] [DOI:10.29252/rme.11.3.39]
- 8- Jamali Zavareh B, Nasr esfahani AR, Nili MR. Activities and methods of faculty development: Experiences of the world's top universities. *Educ Strategy Med Sci* 2023;16 (1):44- 57. [Persian]